

Yeni Kıbrıs Partisi Parti Program Taslağı

ÖNSÖZ	1
TARİHSEL SÜREÇ	2
PARTİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	2
PARTİNİN TEMEL AMAÇLARI	3
PARTİNİN TEMEL İLKELERİ	3
1- ADALETTEN, ULUSLARARASI HUKUKTAN VE İNSAN HAKLARINDAN YANA OLMAK	3
2- DEVRİMCİLİK	3
3- ANTI-ŞÖVENİZM	3
4- DEMOKRASİ	3
5- FAŞİZME KARŞI OLMAK	4
6- EMPERYALİZM VE SÖMÜRGEÇİLİĞE KARŞI OLMAK	4
7- YURTSEVERLİK VE BARIŞÇILIK	4
8- HALKÇILIK VE EMEKÇİLİK	4
9- ÖNCÜLÜK VE BİLİMSELLİK	4
10- ANTI - MİLİTARİZM	5
11- ÇEVRECİLİK	5
SAVAŞIM YÖNTEMLERİ	5
DIŞ POLİTİKA	6
KIBRIS SORUNU	6
PARTİNİN SOSYO EKONOMİK POLİTİKALARI	6
SONSÖZ	8

ÖNSÖZ

Parti programının yenilenme ihtiyacı, değişen Kıbrıs koşullarının kaçınılmaz bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Kıbrıs sorunundaki gelişmeler, Kıbrıs'ın 1 Mayıs 2004 tarihinde AB'ye üye olmasıyla yeni bir sürecin başlamasına neden olmuştur. Bu yeni ortamda, yeni programla partinin siyasal temellerini koruyarak değerlendirme yapmak, geçen dönemin tükenen politikalarını ayıklamak bir görev olarak karşımızda durmaktadır.

Kıbrıs bundan sonra AB içinde, ama iki bölge ve yeni durumun geride bıraktığı sorunlarla **lekeli** olarak yaşayacaktır. Birinci sorun Kıbrıs'ı ve Kıbrıslıları bütünleştirmek ve adanın tümünün ortak vatanımız olduğu fikrini yerleştirip ona göre politika yapılmasını sağlamaktır.

Bu koşullarda partimiz, birleştirici, aydınlatıcı ve öncü politikalarıyla geçiş döneminin barış içinde aşılmasına rehberlik edecektir. Kıbrıs'taki siyasi partilerin, tüm Kıbrıslılara açık partilere dönüşmesi ve partiler arası özgür ilişkileri sağlamak hedeflerimiz arasında durmaktadır. Ayrıca, Kıbrıs'taki partilerin AB içindeki siyasi birliklere katılması ve AB siyasetinde barıştan yana, ekonomik-siyasi sömürü karşıtı politikaları desteklemek ana uğraşımız olacaktır.

Parti, bundan sonra siyasi görüşleri doğrultusunda, AB içinde işbirliği yaparak ereklere evrensel olarak kovalama olanaklarına kavuşacaktır. Buna hazır olmak için programını da kararlarını da geliştirmek durumundadır.

Ayrıca bu program hazırlanırken özellikle Avrupa'daki diğer sosyalistlerin görüşleri de göz önüne alındı. Bizler neo-liberal politikaları takip eden, sınırları kapatılmış bir Avrupa'yı reddediyoruz. Bizler başka bir Avrupa istiyoruz. Bu yüzden Avrupa'daki sosyalistlerle birlikte başka bir Avrupa'yı yeniden tanımlıyoruz. Bizler, sosyal ve politik olarak kapitalizme alternatif bir modeli benimseyen Avrupa istiyoruz. Böylesi bir Avrupa'da ABD hegemonyasından özerk politikalar üretilebilecektir. Aktif olarak militarizme ve savaşlara karşı çıkan, militanca barışı savunan bir Avrupa talep ediyoruz. Sürdürülebilir bir kalkınmayı tüm dünyada destekleyen, yoksulluğa karşı aktif mücadele eden, adil paylaşımı savunan, tüm dünya halklarının barış, demokrasi ve eşitlik mücadelelerine uluslararası dayanışma ile katkı koyan bir Avrupa'dır bizim istediğimiz. Ve inanıyoruz ki birlikte olunursa yeni bir Avrupa mümkündür...

Temel olarak mücadele Kıbrıs'ın ve Kıbrıslıların bütünleşmesini, ayrımcılığın her türünün kaldırılmasını, sosyalist düşüncenin adamızda ve dünyada etkin olabilmesi için mücadele ve AB politikalarının dünyaya katkıda bulunmasını amaçlayacaktır.

Yeni program bu düşüncelerle ele alındı ve hazırlandı.

Ancak, yeni süreçte, 1989 yılında kurulan Yeni Kıbrıs Partisi'nin ve 1998 yılında isim ve program değiştirilerek oluşturulan Yurtsever Birlik Hareketi'nin tüm belgeleri ve parti arşivi güncellemelerle birlikte bütünlüğünü ve geçerliliğini de korumaya devam edecektir.

TARİHSEL SÜREÇ

1989 yılında kurulan YKP o zamanın koşulları içinde Kıbrıs'ta halkın başına dert olan ve adanın bölünmesine kadar götürülen ama kalıcı bir sonuca ulaşmayan bir belirsizliğin çarelerini ön plana alan bir program hazırlamıştı. Bu nedenle solcu olmayanların da, şovenizme ve milliyetçiliğe karşı olmaları halinde, partiye katılmasına olanak tanınmıştı. Bu şekilde Kıbrıs'ı bütün olarak ortak vatan sayan tüm yurtseverlerin partiye katılması amaçlanmıştı.

Ancak buna rağmen partiye, solcuların dışında katılanların sayısı bir iki kişi dışında olmadı. Yurtseverlik iddiasında olanların bir kısmı da katılmakla beraber halk dalkavukluğuna prim vererek, oy toplamak hastalığına yenilerek ayrıldılar. Bu nedenle başarılı olunamamıştır. Birçok yurtsever, başka partilerin iddialarının peşinde koşmaktan vazgeçmeyerek partimize uzak durmayı tercih etmiştir. Ayrıca partimize yapılan devlet terörü yüzünden de üye sayımız beklenen kadar olamadı.

İşgal koşullarının sürdüğü sürece seçimin çare olamayacağından hareketle, seçim olayını hiçbir zaman amaç olarak görmemiş, bu çerçevede katıldığı veya katılmadığı her seçim platformunu, rejimi deşifre etmek, ülke gerçeklerini ve ileriye doğru siyasi tespitlerini halka anlatmak için bir araç olarak kullandı. Seçimlerin propaganda amacıyla kullanılmasının gereği kalmayıp da seçimlerin reddedilmesi ile de partimiz, sözü önderlik eden ama kendisi küçük bir parti olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Bununla birlikte kurulduğumuz günden beri kullandığımız "bu memleket bizim, talimatla yönetilmeye hayır" gibi sloganlarımız ve konuşulması tabu pek çok husus halkın dilinde dolaştığına göre başarılı bir tanıtım yaptığımız, halkı etkilediğimiz söylenebilir.

Partinin yaşadığı tüm bu deneyimler ve süreçler de gözden geçirilerek, yeni gelişen koşullar içinde parti programı yeniden hazırlanmıştır.

Partinin tarihsel gelişimi

1980'ler Kıbrıs'ın kuzeyindeki sol için çetin yıllar olmuştu. Süren işgale karşı mücadele biçimleri ve pratikte yaşanan sorunlar, hükümet olunabilmesi ama iktidar olunmasına işgalin yarattığı koşulların izin vermemesi, 1981'de "meclis"te çoğunluğun elde edilmesine rağmen hükümet olunamaması, "KKTC"nin ilanı, sağ partilerle koalisyon, TC ile yapılan protokoller, Kıbrıslı Türklerin self determinasyon hakkına bakış ve benzeri konular nedeni ile sol içinde bölünmeler olmuş, sistem içinde reformu savunanların partilerdeki hakimiyeti ile de yeni oluşumlar bir anlamı ile zorunluluk haline gelmişti.

Bu süreçte, 1989 yılında özellikle Halklarla Dayanışma Derneği (Halk-Der) üyesi de olan yüzlerce TKP üyesi ya partiden atılmış ya da ayrılmaya zorlanmıştı. Bu koşullar altında bir araya gelen TKP eski üyeleri önce "Kıbrıslılar Dayanışma Derneğini" kurmuştu. Daha sonra da farklı kesimlerden Kıbrıs'ın da katılımı ile 30 Ekim 1989 yılında Yeni Kıbrıs Partisi kurulmuştu. YKP, kurulduğu günden itibaren TC'nin asker – bürokrat kesimlerinin sözlü saldırısına uğramış, yerli işbirlikçilerinin karartmasına maruz bırakılmış, karanlık güçler tarafından çeşitli kereler bombalanmış, kurşunlanmıştı.

Bu süreçte parti, sesini kitlelere duyurabilmek için "**Bu Memleket Bizimdir**" isimli haftalık bir gazeteyi 15 Nisan 1990 yılında 3 sayı yayınlamış, daha sonra hala daha yayın hayatını sürdüren haftalık Yeniçağ Gazetesini 2 Eylül 1990 yılında yayın hayatına geçirmiştir.

YKP, kurulduğu gündem itibaren uzak hedef olarak önüne sosyalist bir düzeni koyarken, yakın hedef olarak da rejime karşı mücadeleyi hep ön planda tutmuştu. Ayrıca Kıbrıs sorununa uluslararası hukuğa uygun bir anlaşma bulunabilmesi için mücadele etmişti. Parti kurulduğu günden itibaren tüm Kıbrıs'ın ve Kıbrıslıların siyasi partisi olduğu görüşünü savunduğu için, en zor süreçlerde de güney coğrafyası ile iletişimini sürdürmüş, her türlü saldırılara rağmen oradaki siyasi oluşumlarla ortak deklarasyonlar yayınlamış, ortak çalışmalar yapmıştı. Özellikle AB (o dönemde AT) konularındaki çıkışları toplumda yankı yapmış, sempati ile karşılandığı halde ülkemizdeki işgal koşulları nedeniyle halk desteği bulamamıştı.

İlerleyen yıllarda CTP'den çeşitli dönemlerde istifa edenlerle birlikte önce "Yurtsever Birlik Hareketi" adı altında bir hareket oluşturulmuştu. Daha sonra farklı kesimlerin de katılımı ile, 1998 yılında toplanan YKP parti kurultayı yaptığı isim ve program değişikliğiyle hareketi, "Yurtsever Birlik Hareketi" adı ile siyasal partiye dönüştürdü.

YKP'nin YBH'ya dönüşme sürecinin ana unsuru, parçalanmış solu ülkemiz koşullarında olabildiğince aynı çatı altında toplama girişimiydi. Ayrıca solun değişik kesimlerini bir araya getirerek toplumda yeni bir enerjinin açığa çıkabileceği de bu birlikliğin beklentilerini oluşturmuştu.

YBH adı altında yaşanan deneyimde, sürece sonradan dahil olanların bir kısmının eski alışkanlıkları terk etmediği ortaya çıktı. YBH çatısı altında başka bir partiye olan bağlılıklarını açıklayarak parti içinde ikinci bir siyasi kimlik çıkarmak suretiyle parti kaçınılmaz bir çatışmaya sürüklendi. Oy için parti ilkeleri terk ederek popülist politikalarla seçimi bir amaca dönüştürme uğraşları kaçınılmaz olarak belli bir süre sonra partiden ayrılmalarıyla son buldu.

Parti, yaşanan tüm bu süreçler sonunda, uluslararası kamuoyunda saygınlığı olan, sözü dinlenen, Kıbrıs'ta ise izlediği açık ve net politikaları ile ve ileriye doğru yaptığı tespitlerin gerçekleşmesi ile sözüne önem verilen, çalışmalarını dikkatle ve sempati ile izlenen bir siyasi hareket olarak tarihteki yerini almıştır.

PARTİNİN TEMEL AMAÇLARI

- Evrensel değerlere bağlı olarak, Kıbrıs'ın bağımsızlığına, toprak bütünlüğüne sahip çıkarak el birliği ile yurdunda, AB'de ve dünya'da barış, demokrasi, eşitlik, işbirliği ve sosyal adalet için,
- TC asker-sivil yönetimlerinin ve yerli işbirlikçilerinin Kıbrıslıların varlığına yönelik, her alana devam eden her türlü müdahalelerini geriletmek ve ortadan kaldırmak için mücadele etmek,
- Uluslararası dayanışmayla, temel insan hak ve özgürlüklerine, Kıbrıs'ta ve dünyada şovenizmin geriletilmesine, paylaşım kavgası ve sömürüye karşı adil bir zenginlik dağıtımı için emekten yana,
- İnsanın ve emeğin iyi bir gelecek, özgürlükçü bir ortam ve adaletli bir düzene ulaşacağı devrimci dönüşümleri gerçekleştirmek için,
- Tüm Kıbrıs'ın emekçi sınıf ve katmanlarını (İşçi, köylü, esnaf-zanaatkar, küçük üretici, memur, öğretmen ve emeğiyle geçinen tüm beyaz yakalılar) kucaklayarak, emeğin globalleşmesi için başta AB olmak üzere tüm dünya soluyla işbirliği yaparak, insanlığın geleceğinin **sosyalizmde** olduğunun bilinci ile, savaşı ve sömürsüz bir dünya için

mücadele etmektir.

PARTİNİN TEMEL İLKELERİ

1- ADALETTEN, ULUSLARARASI HUKUKTAN VE İNSAN HAKLARINDAN YANA OLMAK

Parti, yasaların, adalete ve toplumsal gelişime denk düşmesini talep eder. Keyfiyete karşıdır. Önceden konulmuş kurallar olmadan işlem yapılmamalı, işlemler toplumun açık gözlem ve denetimine tabi olmalıdır. İstedığı an, her yurttaşın tüm bilgilere ulaşma ve bunlarla ilgili taleplerde bulunma hakkı vardır. Tüm yurttaşların bilgiye ulaşma hakkının güvence altına alınması için mücadele eder.

Parti, "hukuk için toplum" durumuna gelen tutucu hukuk devletlerinin hatasına düşmeden, "toplum için hukuk" ilkesini savunur. Kişi haklarına saygılı, yönetim hukukunda katılımcılığı öngören, kişiye girişim ve karar yetkisi veren, çağdaş ve özgürlükçü bir hukuk düzenini öngörür. Çeşitli toplumlarda sosyal, kültürel ve nüfus yapısından kaynaklanan yönetime katılamama sorunu olanlar ve/veya uluslararası hukuğa göre tanımlanmış azınlıklar vardır. Tüm bu kesimlerin uygun şekilde düzenlenecek pozitif ayrımcılıklarla, demokratik kurallar içerisinde teşvik edilerek yönetim hukuğundaki yerlerini alması için parti mücadele eder.

Parti, insanın devletten üstün olduğunu kabul eder ve devletin halkın hizmetçisi olduğu bir düzeni savunur. Bu nedenle insan haklarının yasalarla tanımlanamayacağını ve yasalarda yoktur diye hakların inkar edilemeyeceğini kabul eder. İnsan haklarının sadece kullanılmasını savunmak ve başka insanların aleyhine kullanılmamasını sağlamak için yasalarda ele alındığına inanır.

Uluslararası hukuk ilkelerine bağlılığı ve iç hukukun parçası olarak işlem görmesini savunur.

2- DEVRİMCİLİK

Parti, insan ve emeğin daha iyi bir gelecek, daha barışçıl bir ortam, daha özgürlükçü ve daha adaletli bir düzen için kendi koşulları içinde yapılmış bütün tarihsel devrimci dönüşümlere sahip çıkar. İnsanlığın bu devrimci taleplerini baskı altına alan ve ilerici dönüşümleri engellemeye çalışan her türlü bağnaz ve tutucu statükolara karşı çıkar. Bu anlamda toplumumuz ve tüm Kıbrıslılar için ileri bir ortam ve düzen savaşı verir. Bu savaşıma karşı tüm statükocu yapılara kararlılıkla karşı koyar.

3- ANTI-ŞOVENİZM

Parti, din, dil, renk, cinsiyet, cinsel tercih ve ırk ayrımcılığına ve bu ayrımcılığı körükleyerek toplumların çatıştırılmasını hedefleyen her türlü şovenizme dünyada ve Kıbrıs'ta karşı çıkar. Şovenizmin yarattığı ayrılıkçı ve yapay değerleri reddeder, bunun yerine, gerek yurdumuzda gerekse dünyada insanımız ve insanlık için onurlu, ortak ve bütün bir gelecek öngörür.

Kıbrıs, tüm Kıbrıslıların ortak yurdu. Bu ortak yurt üstünde yaşayanların geleceği de ortak olmalıdır. Bu ortak geleceğe ve yurdumuza sahip çıkan tüm yurtseverlere karşı Türk ve Rum şovenistleri tarafından yürütülen karalama ve caydırma politikalarına karşı direnir.

Parti, Kıbrıs'taki otoritelerin yarattığı toplumların düşmanlığı üzerine kurulu her türlü şoven kültür, sosyal ve eğitim politikalarının değiştirilmesi için çaba sarf eder. Dini inanç özgürlüğü sınırlarının ötesine geçip çatışma kültürünü destekleyen, diğer dini inançların veya dinsizlerinin özgürlüklerine müdahale eden tüm kurumlara, fundamentalistlere karşı da parti mücadele eder.

4- DEMOKRASİ

Parti, toplumun siyasal ve demokratik gelişmesini, bireyin ve toplumsal örgütlerin engelsiz ve etkin katılımını ve yönetimin onlar tarafından denetimini öngörür. Birey ve toplumsal örgütler için, kendilerinden farklı düşünenlerin (kurumlaşmış yapının veya çoğunluğunun) empozesi altında kalmadan kendilerini açıklıkla ifade edebilecekleri, kendi farklılıklarını

yaşayabilecekleri özgürlükçü ve katılımcı ortamları savunur. İnsanın bağımsız (*devlet veya işveren veya başka bir şekilde bağlarla bağlanmaması hali*), özgür (*toplum ve bireyin baskısı olmadan karar alma serbestisine sahip olmak*) ve dokunulmaz (*düşünme, düşünce yayma, serbestçe ve gizli haberleşme ve uluslararası hukuk prensiplerine uygun olmayan her hangi bir kısıtlama tehdidinden uzak olma hali*) bir birey olarak her şeye egemen olmasını erek alır.

Yerinden yönetim, farklılıklara ve muhalefete açık olan ve onlara etkileme olanağı veren yöntemlere değer verir.

Azınlık ve çoğunluk diktalarına karşı olan YKP, kendi içinde de parti ilkelerine uygun hareket eden kanatlara izin ve destek vererek, demokratik katılımcılık anlayışını parti iç hukukuna yansıtır.

5- FAŞİZME KARŞI OLMAK

Parti, kapitalist sömürünün toplumla çatışan doğası gereği, günün şartlarına ve kapitalistlerin çıkarlarına uygun olarak kimi zaman açık, kimi zaman gizli yöntemlerle bireyi ve toplumu baskı altına alan faşizme ve her türlü faşizan baskıya karşı çıkar. İnsanlık onurunu ve ideallerini yok sayan bu yönetim anlayışına karşı toplumsal bilinç, duyarlılık ve örgütlülüğün gelişimi için çaba harcar.

6- EMPERYALİZM VE SÖMÜRGEÇİLİĞE KARŞI OLMAK

Parti, emperyalist ve sömürgeci ilişkilerin tasfiyesi için içte ve dışta savaşımlar verir. Kıbrıs, Kıbrıslılar, dünya halkları ve devletleri için, yöneten –yönetilen, güçlü-mazlum çelişmesine karşı çıkar. İçte ve dıştaki ilişkiler, ortak irade, ortak katkı ve ortak çıkar esaslarına göre düzenlenmesine inanır.

Parti, 20. yüzyılda ortaya çıkan klasik sömürgecilik ve emperyalizm anlayışının değişmeye başladığı gerçeği ile, dünyada oluşan yeni dengeler içinde neo liberal politikaların kimi uluslararası kurumlar aracılığı ile da dayatıldığına inanır.

Uluslararası tekellerin çıkarlarını korumayı esas alan, zenginliği değil sömürüyü küreselleştiren neo liberal politikalara karşı ortaya çıkan küresel direnişi destekler. Olanakları ölçüsünde bu mücadeleye katılır, katkı koyar.

7- YURTSEVERLİK VE BARIŞÇILIK

Parti, yurtseverliği, yurdu bayındır yapma, ülkede halkın bütünlüğünü sağlama ve dünyada barışa katkı yapan bir ülke olma olarak görür. AB içinde de yurdunu sevdiği ve onun için çalıştığı gibi çalışmak olarak kabul eder.

Barış savaşlara ara vermek değil, kalıcı olmalıdır. Nerede silaha başvurulursa bunun bir yenilgi olduğunu ve barışçı yöntemlerle çözüm getirilememesinin sonucu olduğu görülmelidir. Parti silaha başvurmayı reddetmeyi temel ilke olarak kabul eder.

Savaşın kaynakları ile mücadele etmek, savaşta savaştan daha üstündür. Bunun için dünya barışına etkin bir katkı yapmak partinin görevidir.

Emperyalist ülkelerin hegemonya mücadelelerinden kaynaklanan savaş politikalarına karşı çıkar ve yurdun güvenliğini geliştirmede, toplumda ve dünyada gelir dağılımındaki eşitsizliklerin giderilmesinde ve bu uğurda mücadelede görür. Parti ayrıca, eşitsizliklerin, adaletsizliklerin ve tüketim eksikliğinin ötesinde tüketim hırsının yarattığı kültürel çarpıklıkların iç ve dış barışı tehlikeye soktuğuna inanır. Kendi bünyesindeki sorunların dış müdahaleler gerekçe gösterilerek değiştirilmesine engel olmak için, siyasi oluşumların katılımı ile özgür ve demokratik tartışma ortamının sürekli kılınmasına önem verir.

YKP her türlü silahlanmaya ve savaş tehdidine karşı çıkar. Bu nedenle dünyanın çeşitli yerlerindeki askeri üslerin kaldırılmasını, nükleer savaş programlarının iptalini, eldeki nükleer ve her türlü kitle imha silahının yok edilmesini, NATO ve benzeri savaşmaya yönelik uluslararası kurumların/ittifakların dağıtılmasını ve yenilerinin kurulmasının engellenmesini hemen talep eder. Bu amaçlar için uluslararası dayanışma ile mücadeleyi öncelikli sayar.

8- HALKÇILIK VE EMEKÇİLİK

Parti, halkın üretim ve yönetimdeki organizasyonunu öngörür. Bu organizasyonun şekillenmesinde emeğin ve emekçinin etkin katılımını ve yönlendiriciliğini savunur. Bu bilinçle üretimin ve üretenin hak ve çıkarlarının savunucusu ve kuramcısı olacaktır.

Üreten halkın bugünkü statüko şartlarında kısıtlı olarak yaratabildiği değerlere bile tecavüz eden ganimetçi ve hak yiyicilere karşı toplumun üretim, yönetim ve yaşam hakkını savunur.

Katılımcılık ilkesi ile, tüm emekçi sınıf ve katmanların hemen yönetme katılabilmesi benimser. Bunun için her bireyin bulunduğu çalışma alanında yönetme, karar verme sürecine katılabilmesi amacıyla gerekli kurumlarının oluşturulması, var olanların güçlendirilmesi, statükolar tarafından yönlendirilenlerin de özerkliğini sağlaması için mücadele eder.

Emeğin küreselleşmesinin dünyada küreselleşmenin temeli olduğuna inanır.

9- ÖNCÜLÜK VE BİLİMSSELLİK

Her şeyi bize özgü hale getirmek için, adamızı başka hiçbir yere benzemeyen tekil bir örnek almak yanlışına düşülmeyecek ve bilimsel sol düşünceyi yaratan insanlığın bilimsel bilgi birikimi ana kaynak olacaktır.

Parti, toplumsal politikaların, tercihlerin ve sosyo-ekonomik uygulamaların mutlaklaştırılmış şekil, şart ve yönlendirmelere bağlı kılınmasına karşı çıkar, bu anlamda atılacak her adımın bilimsel gerçekçiliğe ve toplum çıkarlarına denk düşmesini savunur. Bu anlamda teori ve pratiğin uygunluğuna özen gösterir.

Parti, insanı merkez alan, katılımcı, demokrat, eşitlikçi, özgürlükçü sol anlayışın toplum yaşamında egemen olabilmesi için öncülük eder.

Bu uğraşa samimi katkı koyar, katkı alır.

10- ANTI - MİLİTARİZM

İnsanlığın gelişimi hep barışçıl ve üretken ortamlarda olmuştur. Savaşlar ve militarizm buna karşı bir yıkım aygıtıdır. İnsanoğlunun gelişimi için belki de en son düşünülebilir ordu kavramı egemenler tarafından en öncelikli, avantajlı ve vazgeçilmez bir anlam olarak verilmektedir. Kendilerine has ayrıcalıkları, disiplinleri ve mentaliteleri olan ordular, toplumsal yaşamın doğal gelişmesine denk düşmedikleri gibi, görev alanlarını aşarak toplumsal gelişmeye müdahale etmektedirler. YKP, bu müdahaleleri haklı çıkartmak, öncelik ve önemlerini ve kanunlarını koruyabilmek için, toplumsal yaşama ve suura karşı yürütülen kuşatmacı propaganda ve tavırlara karşı çıkar. Toplumsal gelişmenin orduların emirlerine bağlı kılınmasına karşı çıkar. Bunun yerine orduların ve görev sınırlarının sivil kurumların ve halkın otorite ve denetimine tabii kılınmasını savunur.

Parti, militarizmi yalnızca askeri anlamı ile tanımlamaz. Günümüzde militarizm, bulunulan alandaki otoritenin tartışmasız kabulünü öngören, düşünceleri zora dayalı metotlarla diğerine kabul ettirmeyi ilke sayan, ast-üst ilişkisi içinde yönetim tarzını benimseyen askeri mentaliteyi sivil yaşamda hakim kılmayı benimsemiş düşünce ve davranış biçimidir. Parti bu tür düşünce ve davranış biçimlerine de karşı çıkar ve tüm kurumların demokratikleştirilmesi için mücadele eder.

11- ÇEVRECİLİK

Çevre, her şeyiyle önemsenmeli ve korunmalıdır. Yeşil alan ve meskun alan dengesi, tarihsel ve kültürel miras, çevre sağlığı, temizlik, görünüm ve ortak tesisler bir bütün olarak algılanmalı ve dünyanın kurtarılması kavgasına omuz verilmelidir.

Dünyanın ekolojik dengesini sanayiye feda eden kar amacından başka birşey düşünmeyen uluslararası tekellerin insanlığın geleceğini tehlikeye atan yatırımları ülkemizde denetim altına alınacak, gerekirse engellenecek ve uluslararası dayanışmaya katılacaktır.

Parti, doğayı geçmiş kuşakların mirası değil, gelecek kuşakların emaneti olarak kabul eder. Bu nedenle gelecek kuşakların yaşayabilecekleri bir dünya için, çevreyi önemseyen sürdürülebilir kalkınma programlarının tüm dünyada etkin uygulanması için uluslararası müttefikleri ile dayanışma içinde mücadele eder.

Parti, sürdürülebilir bir çevre için 1) yenilenebilir kaynakların kullanımının yeniden üretimi aşmamasını 2) yenilenemez kaynakların kullanımının alternatif kaynakların geliştirilme hızını geçmemesini 3) kirlenme ve doğal hayatın tahribinin çevrenin kaldıracabileceğinden fazla olmamasını asgari olarak talep eder.

SAVAŞIM YÖNTEMLERİ

Savaşım hukuka uygun yapılacaktır. Anayasanın ve yasaların toplum gereksinmelerine cevap veren, ileri, çağdaş ve dinamik olması için uğraşı verilecektir. Bu anlayışla gelişen Anayasadaki özel kuralların değiştirilmesi öncelikli hedef olacaktır.

Bu savaşım örgütlenme ve örgütler arası dayanışma biçiminde sürdürülecektir.

Toplumun çağdaş ve dinamik gelişimine engel olan tüm yasal, veya yasadışı kural ve kurumlara karşı mücadele içte ve dışta uluslararası dayanışma ile verilecektir.

Mücadele barışçı yöntemlerle, hukuka uygun, ama açık ve net, yanlış anlaşılma endişesinden uzak durarak ve kimseye bir şey vermeyi vaat etmeden verilecektir.

Parti mücadele yöntemlerini seçerken hiçbir ön yargıya kapılmadan, her durumu kendi koşulları içinde değerlendirerek karar verecektir. Mücadele biçimleri seçilirken tüm koşullar ve araçlar göz önüne alınarak, parti içinde en geniş katılım sağlanarak karar alınmasına önem verilecektir. Her üyenin tüm hakları her zaman için dokunulmazdır ve sürekli olarak başka bir kuruma devredilmesi asla kabul edilmeyecektir. Üyenin karar alma süreçlerine katılımı için parti organlarının sürekli çalışmalar yapması ana amaçlardandır.

Partinin temel görüşlerinden biri, her bireyin yönetme sürecine katılımıdır. Bu düşüncelerle parti mücadele şekillerini belirlerken kabul ettirilmiş eski metotları reddeder. Bu nedenle bazı otoritelerin belli zaman dilimleri içinde yönetmek yada yönetmiş gibi yapmak için birilerini seçme süreçlerini de kendi koşulları içinde değerlendirir ve kararlar alır. Ancak bunları mücadelesinde ana unsur kabul etmez. Her bireyin sürekli yönetim süreçlerinde yer almasını esas alan alt sivil kurumların oluşturulmasına, demokratik olarak çalıştırılmasına önem verir. Aynı zamanda her gün siyaset üretecek kendi kurumlarını da oluşturarak, belli zamanlarda, belli süreçle katılan değil günün her anında ve her alanda etkin olan bir siyasi partinin yaratılması da esastır. Parti bunun için de çalışma yapar.

Parti, ülkedeki seçim olayını tüm Kıbrıslıların birlikte oy kullandığı ve temsilcilerini birlikte seçtikleri bir olay olarak görür. Kıbrıs'ın kuzeyindeki seçim olayını ise, bu ülkedeki işgal koşulları sona ermeden, bir çare olarak görmez çünkü, TC asker - sivil yönetimleri hala bu ülkedeki her seçimi, öncesini ve sonrasını çeşitli müdahalelerle şekillendirmektedir. Dolayısıyla, parti bu koşullar sürdüğü sürece, her seçimi kendi koşulları içinde değerlendirir, bu çerçevede seçime katılır veya katılmaz ancak her halükarda, rejimi deşifre etmek ile kendi görüşlerini ve ileriye doğru tespitlerini halka aktarmak için bir araç olarak kullanır.

DIŞ POLİTİKA

Kıbrıs sorunu gibi sorunların devam ettiği koşullarda, dış politika olayları ile ilgilenmek ve etkili olmak zordur. Andlaşma sağlandıktan sonra yurttaki birlik ve beraberlik sağlamak ve AB içinde Birliğin dünya barışına katkı yapacak ortak amaçlarının doğrultusunda hareket etmek esas olacaktır. AB'nin yeni bir süper güç değil hudutları açık bırakılarak adaletli kalkınmayı dünyayı düşünerek sürdüren ve uygarlığın serbestçe yayılmasına iletkenlik yapan yapıda olmasına ve BM ile kesin işbirliği içinde olmasına çalışmak temel amaç olacaktır. Ancak parti, BM'nin günümüzdeki şeklini de kabul etmez. BM'nin dünyayı daha iyi temsil etmesi ve dünyanın genel çıkarlarını özel çıkarlardan üstün tutarak hareket etmesi amacıyla yapısal değişiklik için de parti mücadele edecektir.

Küçülen dünyada bölgesel sorunların dünyadan kopuk çözümlenemeyeceğine inanan partimiz, dış politika konularına gereken önemi vermektedir.

Bu ereklere uygun olarak, sorunların silahlı çözümünü, emperyalizme karşı direnenlere destek olunmasını, uluslararası dayanışmayı, ırkçı yönetimlerin yıkılmalarını, mazlum halkların onurlu bir gelecek kurma hakkını, BM'nin desteklenmesini, dış politikada temel kişi hak ve özgürlüklerin ve uluslararası hukukun birinci sırada tutulmasını ve terörün her türüne karşı uyanık olunmasını hedefleyen canlı ve dayanışmacı bir dış politika izleyecektir. Uluslararası hukuk ilkelerine, anti militarizm, vicdani red/total red, ve yeni kuşakların özgün yetişmelerine fırsat gibi değer de eklemek amacındadır.

Parti, insanlığın gelişimini frenleyen sınırların, farklılıkların ve ayrıcalıkların kaldırılmasına taraftır. Emperyalizmin uluslararası dayanışması, karakteri ve yayılmacılığına karşı emeğin ve halkların uluslararası dayanışmasını savunur. *Sol örgütlerle dayanışarak emperyalizmin her türlü egemenlik alanlarının tasfiyesi için devrimci mücadeleye katılmaya kararlıdır.*

KIBRIS SORUNU

Parti, Kıbrıs sorununun çözümünün yalnız Kıbrıslıların değil, Türkiye ve Yunan halklarının, bölge ve dünya barışının da çıkarına olduğuna inanmaktadır. Kıbrıs sorunu göstermiştir ki, uzlaşmazlık ve adamıza silah yığmak, başta Türkiye ve Yunanistan, sonra da bölge ve dünya barışını tehdit etmiştir. Bu nedenle ada koşulsuz ve istisnasız tamamen silahlılandırılmalı, garantör ve garanti diye adamızı devamlı müdahale altında tutun kurallar kaldırılmalıdır. Gerilim ve tehdit politikalarına son verilmeli, iki toplumun işbirliği, teması ve Kıbrıs sorununun çözümüne ve barışa andlaşmadan sonra ulaşılmasına zorluk çıkaracak her şey kaldırılmalı;

- şoven propaganda ve eğitim engellenmeli,
- yurt sevgisi, ortaklık ve ortak bir gelecek anlayışı geliştirilmeli, insan hakları ve evrensel hukuka saygı duyulmalı,
- toplumların, daha çok demokrasi, daha çok adalet, daha çok refah taleplerine engel olunmamalı,
- toplumların bu amaçlara yönelik, üretim, yönetim ve işbirliği fonksiyonlarına saygı duyulmalı,
- kültür mirasımızın, ekolojik dengenin, su kaynaklarının, yeraltı ve yer üstü zenginliklerinin ve çevrenin korunmasına özen gösterilmeli ve
- esas olarak iki toplumdan birine veya diğer topluluklara mensup olma fikrinin yerine, insan olarak Kıbrıslı olmanın yeterliği kabul ve teslim edilerek ayrılıklara son verilmesine çalışılmalıdır.

Parti, toplumlara ağır bedeller ödettirip, kendilerine haksız kazanç ve ayrıcalıklar kazandıran şoven ve milliyetçi zümrelere karşı savaşımı öngörür.

Güvence, hukukun yönetiminde ve toplumların bir birlerinin haklarına saygı göstererek ve ortaklık bilincine ve insan olmanın yettiği çağdaş bilince ulaşmasıdır.

Parti, güvenceyi, toplumların müdahalesiz ortamlardaki vicdanında ve bu mücadelenin başarısında görür.

PARTİNİN SOSYO EKONOMİK POLİTİKALARI

Parti, Kıbrıs'ın kendini yönetme, üretme ve organizasyon hakkına sahip çıkmayı önemli sayar ve AB içinde Kıbrıs'ın AB kurallarına uygun olarak siyasi düşüncelerini uygularken AB'nin politikalarının da kendi siyasi görüşleri doğrultusunda değişmesi için AB partileriyle dayanışmayı öngörür.

Bu amaçla, ve ilkeler çerçevesinde, her alandaki sosyo-ekonomik politikalarını, Kıbrıs'ın gereksinmelerine uygun olarak güncellik ve dinamizmine önem vererek ardıcıl üretir.

Bu politikalar ilgili her zeminde detaylandırılarak topluma ve dayanıştığı AB partilerine deklere edilir.

Ekonominin demokratik planlama içinde yürütülmesi için uzun vadeli planlarla etkili ekonomik araçlar yaratmak ve stratejik müdahalelerle ekonomiye yön vermek,

Bankacılık, şirketleşme ve finansman kurumlarının gerçek kişi elinden çıkıp tüzel kişi olmalarını sağlamak, limited - sınırlı sorumluluk hakkının denetimini sağlayacak kurumsal düzenlemeleri minimum AB standartlarında gerçekleştirmek, finans kaynaklarının plan amacıyla uyumlu olması için AB'ye ters düşmeyen düzenlemeler getirmek,

Uluslararası ulaşım, ileri teknoloji kullanımı ve iletişimi stratejik bir amaç olarak ele alıp plana koymak,

Parti, ilkeleri doğrultusunda sosyal ve ekonomik yapı değişikliğine gitmek ve;

Bu çerçevede;

- Eğitimi demokratikleştirmek, müfredat programlarını aile, öğretmen ve yüksek öğrenim için öğrenci ve bakanlık işbirliği ve yerellik ile çeşitliliğe bağlı olarak oluşturmak, hukukun yönetimini getirmek, hukuk yönetimi öğretmek ve laik, çağdaş, demokratik ve bilgiyi yalnız öğretmenden değil, her kaynaktan bulabilen, paylaşmayı bilen, yabancı dil bilir kuşaklar yetiştirmek ve üretim ilişkilerine uyarlamak;
  - Örgün ve yaygın eğitimin olanaksızlık nedeniyle ulaşılamayacak hale gelmesine izin vermemek, herkese ana dilinde eğitim hakkını sağlamak,
  - Basın yayının her dilde serbest olmasını, basın özgürlüğünün AB standartlarında sağlanmasını, tekelleşmeye karşı önlemler alınmasını, mali gücü kısıtlı olanlara yardımcı olunmasını ve devlet eliyle mali destek verirken demokrasi ve insan haklarına saygı dışında şart konulmamasını öngörür,
  - Örgün eğitimden ayrılanların yardımsız kalmamaları için yaygın eğitim olanaklarını meslek ve kültür hizmeti olarak planlamak, işbaşında eğitimin hayat boyu sürmesini öngörmek,
  - Polis'i, hukukun yönetimine bağlamak ve bu poliste hukuk dışı toplantı ve karar odakları oluşmasına engel olacak sivilce açık yapı oluşturmak ve parlamento egemenliğine almak,
  - Hukukun yönetimini kişilerin yönetimi yerine koymak; memurlara güvencelerine dayanarak hukuk yönetimini savunma, yasanın olmadığı yerde yürütme olmadığı ilkesine göre hareket etme, yasadan kaynaklanmayan yetki kullananların buyruklarını uygulamama görev ve hakkını vermek;
  - Genç kuşakların eski kuşakların gölgesine girmesine neden olan araçları terk ederek özgür genç kuşakları amaçlamak ve devleti gençlerin başında değil hizmetinde görerek mali destekle onların sosyal, kültürel gereksinimlerini kendilerinin yönetmesini sağlamak,
  - Ayrımcılığa karşı savaş vermek, kişi hak ve özgürlüklerini kullanmayı devletçe desteklemek, uygun şekilde pozitif diskriminasyon olanağı sağlamak,
- Parti, kadınlarla erkeklerin toplumsal yaşama eşit katılımının, toplumların siyasi olgunluğunu ve demokrasinin gelişmişlik düzeyini gösterdiğine inanır, cinsiyet ayrımcılığına karşı, toplumsal cinsiyet rollerinin değiştirilmesi ve cinsiyetler arasında yalnızca kağıt üzerinde değil, gerçek yaşamda da eşitliğe ulaşılması için, sosyal içermecilik ve karar mekanizmaları dahil, her alanda fırsat eşitliği yaratılmasında öncülük üstlenir. Eşitlik yalnızca istatistiklerde denge sağlamak değildir, bunun için aile içindeki toplumsal cinsiyet rollerinin, aile yapılarının, kurumsal pratiklerin, iş yaşamının organizasyonunun değiştirilmesini ve böylece demokrasi ile çoğulculuğun pratikte yaşama geçirilmesini öngörür. Parti, bu amaçla AB müktesebatında öngörülen cinsiyet eşitliğine ilişkin direktiflerin uygulanabilmesi amacıyla devlet kurumları ile toplumsal yaşamda gerekli yapılanmaların oluşturulması yönünde çaba harcar. Bu yönde AB ülkelerinde uygulanmakta olan "Eşitlik Ombudsmanı" kurumunun oluşturularak çalıştırılması, cinsiyet ayrımcılığının yanı sıra, din, dil, renk, cinsel tercih, politik görüş ve ırk ayrımcılığına karşı da etkin görev yapması için çaba harcar.
- Devlet örgütüne ve özel işyerlerinde istihdam, terfi, takdir, ödüllendirme ve işten çıkarmaların bağımsız yargı organlarında denetlenmelerini sağlamak, ILO'nun sözleşmelerinin asgari haklar olarak uygulanmasını yasallaştırmak; bunları yapabilmek için iş tanımlamalarını zorunlu kılmak, olmadığı yerlerde devlet çalışma dairelerinin oluşturduğu örnek iş tanımlarını yasallaştırmak, iş uyuşmazlıklarını çözmede toplu sözleşmeleri yasalarla desteklemeyi, ve yargısal kararlara uymayı zorunlu kılmak,
  - İşsiz kişi bırakmamak, teknoloji uygulanması yüzünden ortaya çıkan işsizliğe karşı önlemler almak ve gerekli hallerde iş saatlerini kısmak ve kişilere sekiz saatten daha az çalışma olanağı yaratmaya çalışmak,
  - Özürlüleri, topluma uyumlu ve bağımsız hale getirecek önlemleri almak,
  - Sağlık hizmetlerinde insanın sağlık hizmetlerinden olanakları olmayanların ömür boyu parasız hizmet alması ve hekimlerin para ile ilişkilerinin kaldırılması esasını getirmek,
  - Sağlık hizmetlerinin finansmanı için tam ve yeterli sigorta sisteminin yaratılması için devletin öncelikle görevli olmasını öngörür,
  - Sosyal konut yapımını, sosyal felaket olmaktan çıkarmak, sosyal çevre içinde sosyal konut, ve mülk değil gelire uygun kira ile yuva sağlama yoluna gitmek, önce alt yapı ve ortak hizmetleri yaparak ucuz, sağlam ve güzel konutlar üretmek, ayrımı, baskı ve kayırma aracı olarak kullanılmasını önlemek,
  - İnsanın mutluluğunu, üretken, kendine yeterli, özgür ve bağımsız bireyleri amaçlayarak sağlamak, küçük ülke olmanın dar ve sıkıcı ortamını aşarak dış seyahat, haberleşme ve yabancı kültürlerle tanışma olanaklarını kullanma oranını artırmak,

- Kültürel ve vicdani özgürlüklerin serbestçe yaşanmasına insan haklarına saygı şartıyla yardımcı olmak, kişi hukukunun ayırmadan temizlenmesini sağlamak, tüm din, mezhep ve dinsizlerin özgürlüklerine saygı ve onların da birbirlerine saygılarını gözetmek,
- İnsanın değişiminde ve gelişmesinde önemli rol oynayan kültür ve sanat'ın özgürce gelişerek yaşamasını teşvik etmek ve desteklemek; sanatçının üretken olmasına katkı yapmak,
- Çevreye, korku ve baskıdan uzak, çeşitli kültür ve sanatla iç içe yaşadığı bir ortam gözüyle bakmak ve çevrenin korunup gelişmesini sağlamak, kitle ulaşımına önem vermek, güneş enerjisi kullanımını yaygınlaştırmak, atık döngüsü kurmak, yer altı suyu çekimini denetlemek, toprağın çölleşmesini durdurmak ve dünya ile çevre korumada işbirliği yapmak,
- Vergi politikalarını AB'ye uygun ama etkin bir şekilde planın amaçları doğrultusunda ekonominin yönlendirilmesini sağlayacak şekilde düzenlemek, kazanç vergilerinin sosyal adalet yanında yönlendirici olmasını sağlayacak kadar olmasını sağlamak,
- Adamızın üçte birini ormanlaştırmak, odun yakma ve ağaç kesme yasalarını uygulamak, keçi yasağını gözetmek ve sürü hayvancılığını gereksiz hale getirmek,
- Harup, zeytin ve diğer Kıbrıs'a has meyve ağaçlarını ekonomik tarım alanı haline getirmek,
- Doğayı kirleten, dere ve denizlere çöp diğer atık maddeleri atarlara ceza vermek, temizleme masraflarını ödetmek, sahil ve kumsal koruyucuları atamak, arıtılmış suları tarımda kullanılabilir hale getirmek.
- Yerleşim yerlerini şantiye olmaktan çıkarıp, bakımlı, alt yapısı, su, elektrik, pis su, yağmur suyu, telefon ve diğer hizmetleri tamamlamak,
- Yerel yönetimleri etnik niteliği olmayan yönetimler olarak güçlendirmek, yöre halkının demokratik temsilcisi haline getirmek, özerkliklerini sağlamak, mali olanaklarını demokratik ilkelerle artırmak, otonom projelerini AB destekli ve AB yöre organlarıyla işbirliği içinde yürütmelerine önem vermek,
- Turizmde kuzey bölgesinin de istismar edilmesine sebep olacak başı bozukluğa son vermek, tip seçip orta gelirli turistlere yönelik tesis ve fiyat politikası getirmek ve kuzey'de turistik tesislere ve kültür turizmine izin vermek; sahilleri kapatanlardan geri almak; yeni yollar ve ulaşma kolaylıkları ile tüm sahilleri halka açmak; hizmet vermeyenlerin para almasına ağır cezalar koymak, toprak ve kum alımını düzenlemek,
- Kamu yönetiminde reform ve reorganizasyonu AB kurallarına uygun olarak gerçekleştirmek, İki toplumluluk dolayısıyla getirilen ayrımcı kuralları liyakatı öne alarak zararlı hale gelmemesi için çalışmak ve Ermeni, Maronit, Latin ve diğer kesimlerden insanlarımızın mağdur olmamaları için özen göstermek ve giderek ayrımcı kuralların kalkmasını sağlamak,
- Parçalanmış toprağı birleştirmek için önlemler almak iki toplumluluğun geçmişte olduğu gibi bunu engellememesine çalışmak,
- Yargıda reform ve re-organizasyon yaparken iki taraf arasında çapraz hak arama olanakları getirmek, sonra da yargıda ayrıma son vermeye çalışmak,
- KİT ve Kooperatiflerin ağırlığını AB içinde olabildiği kadar arttırmak için AB yoluyla işbirliği yapmak,
- Kooperatifleri yaygınlaştırıp demokratikleştirmek, mali denetimlerini artırmak, sıkı denetime alarak üyelerin haklarını savunmalarına engel olan tüm engelleri kaldırmak, halk şirketlerini desteklemek, özel şirketleri şeffaflaştırmak,
- Göçmenler ve yeniden yerleşecek olanların sorunlarına dikkat etmek, Hep ihmal edilen haklıların bu kez de haksızlığa uğramamasına çalışmak,
- Özel sektörün devleti kontrol ve yönlendirecek boyutlara ulaşmasına izin vermeyecek politikalar uygulamak,
- Esnaf, zanaatkar ve yurdumuzda tüm çiftçiler özel sektör niteliğinde değildirler. Buna göre dikkat etmek ve sosyal bir politika olarak desteklemek,
- Sporda daha sağlıklı insan için kitle sporunu ön plana çıkarmak, daha sağlıklı insanın varlığı ile daha uzun süre üretime katılmayı sağlamak, sporun ülkeler arası şovenizmi körükleyen bir araç olmaktan kurtarmak,
- Parti, yurdumuza gelen, iş yapan, işe alınan veya yerleşen herkese eşit ve saygılı davranması düşüncesindedir.
- Kimsenin, iktidarın uygulamalarının bedelini yalnız başına ödemesine izin vermemek kararındadır.

SONSÖZ

Yeni Kıbrıs Partisi (YKP), ileriye doğru değişmeye açık, demokratik, sosyal hukuk devletini eksiksiz gerçekleştirmeyi, Kıbrıs'taki tüm emekçi sınıf ve katmanları kucaklayarak emeğin globalleşmesini erek alan ve başta AB solu olmak üzere dünya soluyla işbirliğini amaçlayan bu programda tanımlandığı şekliyle **sosyalist** bir partidir.